

RECENSION

Ulrik Munther i *Efterskalv* Distr.: TriArt Film AB

Efterskalv

Originaltitel: **Efterskalv**

Regi: **Magnus von Horn**

Producent: **Madeleine Ekman, Mariusz Wlodarski**

Manus: **Magnus von Horn**

Foto: **Lukasz Żal**

Medverkande: **Ulrik Munther, Mats Blomgren, Alexander Nordgren, Wieslaw Komasa, Loa Ek, Ellen Jelinek m.fl.**

Sverige, Polen, Frankrike 2015

Längd: **1 tim 40 min**

Distributör: **TriArt Film AB**

I tv-dokumentären *Hat och försoning* mötte vi de ungdomar som hade skadats för livet eller förlorat vänner och syskon i diskoteksbranden i Göteborg 1998. Hur var det möjligt att gå vidare? Kunde man försonas eller till och med förlåta dem som tände på, eller har hatet för alltid förgiftat deras inre.

En liknande premiss tar form i Magnus von Horns regidebut *Efterskalv*. Där sjuttonåriga John suttit instängd i två år på en ungdomsvårdsanstalt efter att ha begått ett brott, och han återvänder hem till sin familj, sin skola och det lilla samhälle som varken har glömt eller förlåtit. Johns förhoppningar om att återupptas i gemenskapen och starta ett nytt liv grusas omgående. Hans blotta närvaro river upp sår hos en löst sammansatt mobb av före detta vänner och deras föräldrar, beredda att själva utkräva vedergällning.

Filmens titel syftar på något efter katastrofen men stämningen inger samtidigt känslan av en ny annalkande urladdning. Det berömda geväret hänger tidigt på väggen och undertryckta känslor börjar som små ristningar som bara väntar på att få sina utbrott. Von Horns manus är ordkargt och kärvt som det vindpinade västsvenska brukslandskapet utanför. Att han själv är utbildad vid filmskola i polska Łódź och haft den begåvade fotografen Lukasz Żal, som stod för det andlösas svartvita fotot i Ida, till sin hjälp, samt

ett team av polska filmarbetare, anslår en slags centraleuropeisk atmosfär och estetik till helheten. Bildspråket är inte lika avskalat som Ida men med en avvaktande kamera som befinner sig ömsom på distans ömsom nära. Ibland som att den vill inge oss en känsla av att vara den där grannen som kikar bakom gardinen och inte vill bli inblandad.

Ur tystnaden kring matbordet och sällskapet i den svårmanövrerade vardagen växer laddningen. Ulrik Munther, som precis som sin kollega Amy Diamond tagit steget från popscenen in i filmen, gör det övertygande och med självklarhet. Hans lite prudentliga sätt att vika sina skjortor och blyga slutna kroppsspråk står i kontrast till vetskapen om honom som brottsling. En gåtfullhet som hänger kvar i hela filmen. Med allvar och skörhet gestaltar han Johns desperata försök att anpassa sig. Försöken att tygla frustrationen hotar att kasta in honom i sitt gamla beteende. Han flankeras av andra goda insatser. Av både rutinerade skådespelare som Sven Ahlströms oförsonlige pappa till bästa vännen, samt Inger Nilssons rektor som inte vet hur hon ska hantera Johns återvändande till klassen. De unga oprövade gör alla trovärdiga porträtt. Johns lillebror spelad av Alexander Nordgren och särskilt Loa Ek som moppemekande spirande ny kärlek Malin, tillför filmen vitalitet och värme.

Inte minst får man lyfta fram Mats Blomgren som gör ett storartat porträtt av Johns ensamstående far som sammanbitet och uthålligt försöker bibehålla någon slags ordning för sig och sönerna, samtidigt som han sköter gården och sin gamle demente far medan jorden rämnar under honom.

Efterskalv säger förstås mycket samhällets ovilja att ge människor en andra chans. Men man kan undra varför pojken så desperat försöker återvända till sitt tidigare. I filmen ger han sitt enkla men mänskliga svar...

Tjuvheder, Flocken och Det vita folket. Med *Efterskalv* sällar sig Magnus von Horn till de svenska regissörer som vågar på riktigt. Vår tids rädsla för allvar lättade rejält filmhøsten 2015.

Louise Lagerström

FILMRUTAN